

Charakterystyka postaci Hioba

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Samouczek cz. 1](#)
- [Samouczek cz. 2](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Hi 1,13-19.*
- Źródło: *Hi 2, 1-6.*
- Źródło: *Hi 1,13-22; 2,1-10.*

Charakterystyka postaci Hioba

Albrecht Dürer, *Fragment Ołtarza Jabacha (postać Hioba)*, ok. 1504

Źródło: Wikimedia Commons, dostępny w internecie: Pixabay, domena publiczna.

Opisana w Biblii historia Hioba porusza bezmiarem cierpienia, które dotyka człowieka niewinnego. Mimo ogromu swego nieszczęścia Hiob nie porzuca wiary i wszystko, co mu się zdarza, znosi z godnością. Jakim był człowiekiem? Jak widzieli go inni? Jak został oceniony przez Boga? Co mówi nam dzisiaj jego postać? Na charakterystykę Hioba rzutuje zamysł biblijnego autora, by jego postać uczynić archetypem człowieka zmagającego się z chorobą, utratą i przemijaniem.

Twoje cele

- Przytoczysz poszczególne wątki i problemy składające się na treść biblijnej Księgi Hioba.
- Nauczysz się wyszukiwania w tekście różnych opinii na temat bohatera.
- Opracujesz charakterystykę postaci Hioba.

Przeczytaj

Hiob traci bogactwa

Pismo Święte stanowi jeden z głównych punktów odniesienia dla kultury europejskiej. Z jego dziedzictwa czerpiemy m.in. archetypy, czyli prawzory motywów, symboli czy postaci. Jednym z najbardziej nośnych, wykorzystywanych w tekstach literackich i sztuce wizualnej archetypów, jest postać Hioba. Biblijny Hiob, bogobojny i zamożny, obdarzony również licznym potomstwem, stał się archetypem niezawinionego cierpienia – utracił bowiem wszystko, co posiadał, nie dopuściwszy się niesprawiedliwości ani niewierności Bogu.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PgRX2Gnje>

Hiob traci bogactwa

Pewnego dnia, gdy synowie i córki jedli i pili w domu najstarszego brata, przyszedł posłaniec do Hioba i rzekł: „Woły orały, a oślice pasły się tuż obok. Wtem napadli Sabejczycy, porwali je, a sługi mieczem pozabijali, ja sam uszedłem, by Ci o tym donieść”. Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Ogień Boży spadł z nieba, zapłonął wśród owiec oraz sług i pochłonął ich. Ja sam uszedłem, by Ci o tym donieść”. Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Chaldejczycy zstąpili z trzema oddziałami, napadli na wielbłądy, a sługi ostrzem miecza zabili. Ja sam uszedłem, by Ci o tym donieść”. Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Twoi synowie i córki jedli i pili wino w domu najstarszego brata. Wtem powiał szalony wicher z pustyni, poruszył czterema węglami domu, zawalił go na dzieci, tak iż poumierały. Ja sam uszedłem, by Ci o tym donieść”. Hiob wstał, rozdarł swe szaty, ogolił głowę, upadł na ziemię, oddał pokłon i rzekł:

„Nagi wyszedłem z łona matki i nagi tam powrócę. Dał Pan i zabrał Pan. Niech będzie imię Pańskie błogosławione!”. W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył i nie przypisał Bogu nieprawości.

Druga rozmowa szatana z Bogiem

Pewnego dnia, gdy synowie Boży udawali się, by stawić się przed Panem, poszedł i szatan z nimi, by stanąć przed Panem. I rzekł Pan do szatana: „Skąd przychodzisz?”. Szatan odpowiedział Panu: „Przemierzałem ziemię i wędrowałem po niej”. Rzekł Pan szatanowi: „Zwróciłeś uwagę na sługę mego, Hioba? Bo nie ma na całej ziemi drugiego, kto by był tak prawy, sprawiedliwy, bogobojny i unikający zła jak on. Jeszcze trwa w swej prawości, choć mnie nakłoniłeś do zrujnowania go, na próżno”. Na to szatan odpowiedział Panu: „Skóra za skórę. Wszystko, co człowiek posiada, odda za swoje życie. Wyciągnij, proszę, rękę i dotknij jego kości i ciała. Na pewno Ci w twarz będzie złorzeczył”. I rzekł Pan do szatana: „Oto jest w twojej mocy. Życie mu tylko zachowaj!”.

Hiob dotknięty chorobą trądu

Odszedł szatan sprzed oblicza Pańskiego i obsypał Hioba trądem złośliwym od palca stopy aż do wierzchu głowy. Hiob wziął więc skorupę, by się nią drapać siedząc na gnoju. Rzekła mu żona: „Jeszcze trwasz mocno w swej prawości? Złorzecz Bogu i umieraj!”. Hiob jej odpowiedział: „Mówisz jak kobieta szalona. Dobro przyjęliśmy z ręki Boga. Czemu zła przyjąć nie możemy?”. W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył swymi ustami.

” Hi 1,13-19

Pewnego dnia, gdy synowie i córki jedli i pili w domu najstarszego brata, przyszedł posłaniec do Hioba i rzekł: „Woły orały, a oślice pasły się tuż obok. Wtem napadli Sabejczycy, porwali je, a sługi mieczem pozabijali, ja sam uszedłem, by Ci o tym donieść”. Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Ogień Boży spadł z nieba, zapłonął wśród owiec oraz sług i pochłonął ich. Ja sam uszedłem, by Ci o tym donieść”. Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Chaldejczycy zstąpili z trzema oddziałami, napadli na wielbłądy, a sługi ostrzem miecza zabili. Ja sam uszedłem, by Ci o tym donieść”. Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Twoi synowie i córki jedli i pili wino w domu najstarszego brata. Wtem powiał szalony wicher z pustyni, poruszył czterema węglami domu, zawalił go na dzieci, tak iż poumieraly. Ja sam uszedłem, by Ci o tym

donieść”. Hiob wstał, rozdarł swe szaty, ogolił głowę, upadł na ziemię, oddał pokłon i rzekł:

„Nagi wyszedłem z łona matki i nagi tam powrócę.

Dał Pan i zabrał Pan.

Niech będzie imię Pańskie błogosławione!”.

W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył i nie przypisał Bogu nieprawości.

Źródło: *Hi 1,13-19*.

Kłęski, które spotkały Hioba, wynikały z dążenia szatana do zachwiania jego wiary - sprawdzenia, czy pozbawiony dóbr doczesnych, będzie równie gorliwie wielbił Boga. Bóg zgodził się na tę próbę. Pierwsza klęska, która spotkała Hioba, była niezmiernie dotkliwa, o czym świadczą słowa „Hiob wstał, rozdarł swe szaty, ogolił głowę”. Jednak nie wpłynęła na jego postawę. Dlatego szatan poprosił Boga o przyzwolenie na kolejną, jeszcze trudniejszą do zniesienia próbę wiary.

Domenico Piola, *Hiob i jego dzieci*, ok. 1650

Źródło: Muzeum Sztuk Pięknych w Bilbao, dostępny w internecie: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Druga rozmowa szatana z Bogiem

” Hi 2, 1-6

Pewnego dnia, gdy synowie Boży udawali się, by stawić się przed Panem, poszedł i szatan z nimi, by stanąć przed Panem. I rzekł Pan do szatana: „Skąd przychodzisz?”. Szatan odpowiedział Panu:

„Przemierzałem ziemię i wędrowałem po niej”. Rzekł Pan szatanowi:

„Zwróciłeś uwagę na sługę mego, Hioba? Bo nie ma na całej ziemi drugiego, kto by był tak prawy, sprawiedliwy, bogobojny i unikający zła jak on. Jeszcze trwa w swej prawości, choć mnie nakłoniłeś do zrujnowania go, na próżno”. Na to szatan odpowiedział Panu: „Skóra za skórę. Wszystko, co człowiek posiada, odda za swoje życie.

Wyciągnij, proszę, rękę i dotknij jego kości i ciała. Na pewno Ci w twarz będzie złorzeczył”. I rzekł Pan do szatana: „Oto jest w twojej mocy. Życie mu tylko zachowaj!”.

Źródło: Hi 2, 1-6.

Hiob dotknięty chorobą trądu

” Hi 1,13-22; 2,1-10

Odszedł szatan sprzed oblicza Pańskiego i obsypał Hioba trądem złośliwym od palca stopy aż do wierzchu głowy. Hiob wziął więc skorupę, by się nią drapać siedząc na gnoju. Rzekła mu żona: „Jeszcze trwasz mocno w swej prawości? Złorzecz Bogu i umieraj!”. Hiob jej odpowiedział: „Mówisz jak kobieta szalona. Dobro przyjęliśmy z ręki Boga. Czemu zła przyjąć nie możemy?”. W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył swymi ustami.

Źródło: Hi 1,13-22; 2,1-10.

Ta druga próba dotknęła Hioba najgłębiej, jak to możliwe - nie tylko jego własnego ciała, ale i psychiki. Jego rozpacz była tak głęboka, że podważał on sens życia, pytając: „Dlaczego nie umarłem po wyjściu z łona, nie wyszedłem z wnętrzości, by skonać?”. Zadawał też pytania o sens niezawionego cierpienia. Jego wątpliwości nie rozumieli

przyjaciele, przekonani, że cierpienie zawsze stanowi karę za grzech, więc jedynym ratunkiem może być przyznanie się do winy. Podobnie zresztą sądził do tej pory Hiob. Dopiero klęski, których osobiście doświadczył, zmieniły jego przekonania, a zarazem wizję Boga. Z sędziego, który już w życiu doczesnym wynagradza za dobro i karze za zło, stał się Bogiem, którego motywacje są nieodgadnione, spowodowane boską, nie ludzką logiką. Mimo że działania Stwórcy (jak i te odbywające się za Jego przyzwoleniem) są dla człowieka niezrozumiałe, powinien wierzyć, że służą dobremu celowi. Hiob wyszedł z obu prób wiary zwycięsko mimo wahań i wątpliwości, co zdaje się potwierdzać słuszność wytrwałości przy wierze nawet w obliczu trudnego do zniesienia cierpienia.

Giovanni Bellini, *Święta alegoria*, 1490–1500

Na obrazie postać Hioba została umieszczona po prawej stronie, gdzie stoi obok św. Sebastiana

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Słownik

poemat

obszerny utwór wierszowany, zawierający fabułę lub refleksje osoby mówiącej; wyróżniamy m.in. poemat epicki (np. *Eneida* Wergiliusza), opisowy (np. *Sofiówka* Stanisława Trembeckiego), dydaktyczny (np. *Prace i dni* Hezjoda), heroikomiczny

(np. *Monachomachia* Ignacego Krasickiego) i dygresyjny (np. *Beniowski* Juliusza Słowackiego)

podmiot liryczny

odmiana podmiotu literackiego typowa dla liryki, osoba mówiąca w utworach poetyckich, często utożsamiana z osobą autora (o ile utwór nie przyjmuje konwencji liryki maski, umożliwiającej wypowiadanie się postaci fikcyjnej), zwłaszcza w liryce pośredniej, a w liryce bezpośredniej ukryta poza obrazem świata zewnętrznego; podmiot liryczny może być pojedynczy (indywidualny) oraz zbiorowy (kiedy występuje w pierwszej osobie liczby mnogiej i wyraża przekonania czy refleksje danej wspólnoty); jest umiejscowiony w sytuacji lirycznej, która motywuje przyjęty przez niego sposób mówienia

werset

zastosowana w Biblii (ale też np. Koranie) segmentacja tekstu, polegająca na wyodrębnieniu części treściowo-znaczeniowych

węgieł

miejsce zetknięcia się dwu pionowych ścian zewnętrznych budynku (definicja na podstawie słownika PWN)

Samouczek cz. 1

Konstruowanie pracy na temat:

Scharakteryzuj postać Hioba na podstawie wypowiedzi narratora, opinii innych bohaterów o nim i słów jego samego. Zwróć uwagę, jaki jest stosunek mówiących do cierpiącego bohatera.

Polecenie 1

Twoim zadaniem jest zredagowanie charakterystyki Hioba. Uważnie słuchaj i analizuj zaproponowane systematyczne działania, które krok po kroku doprowadzą cię do samodzielnego zredagowania pracy pisemnej. Przed przystąpieniem do pracy wymień czasowniki, które wskazują na to, jakie czynności musisz wykonać.

Polecenie 2

Zredaguj wstęp charakterystyki. Zrealizuj wytyczne zawarte w samouczku

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D1HCjm48P>

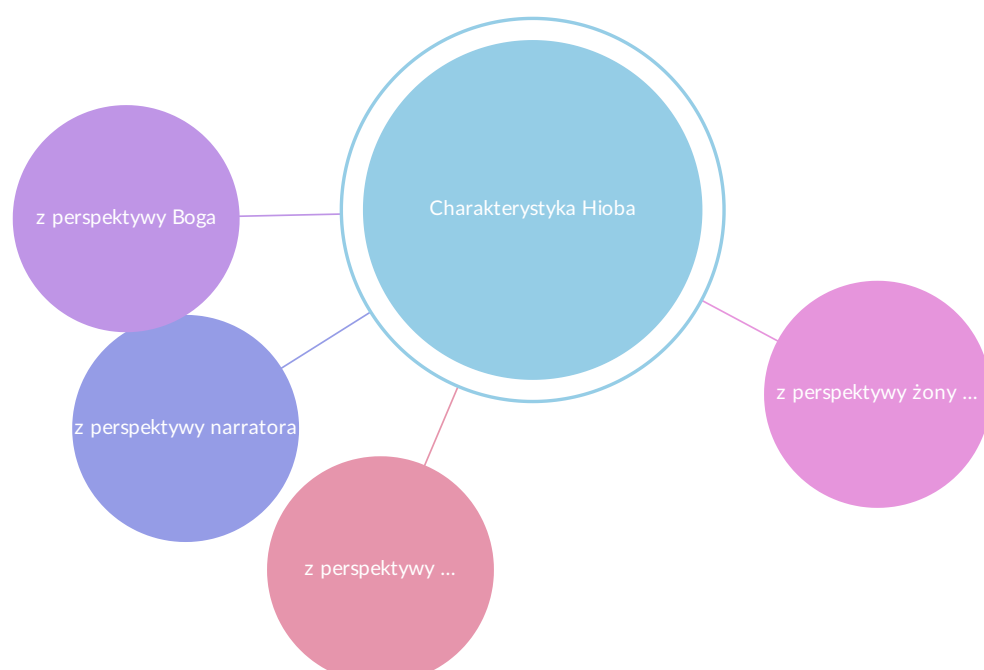
Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Samouczek. Część pierwsza*.

Samouczek cz. 2

Polecenie 1

Uzupełnij mapę myśli cytatami, które będzie można wykorzystać w charakterystyce Hioba.

Polecenie 2

Zredaguj zakończenie charakterystyki. Zrealizuj wytyczne zawarte w samouczku

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DmFCpaL3H>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie filmowe lekcji pod tytułem *Samouczek. Część druga.*

Ćwiczenie 1

Porównaj ocenę zachowania Hioba z różnych perspektyw. Zwrócić szczególną uwagę na intencje (charakter) wypowiedzi narratora i poszczególnych postaci.

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij, o czym świadczy to, że mimo różnych ocen zachowania Hioba na ich podstawie i tak można stworzyć spójną charakterystykę jego postaci.

Dla nauczyciela

Autor: Joanna Oparek

Przedmiot: Język polski

Temat: Charakterystyka postaci Hioba

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;
- 5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;
- 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;
- 15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
- 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;
- 4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Lektura obowiązkowa

- 1) Biblia, w tym fragmenty Księgi Rodzaju, Księgi Hioba, Księgi Koheleta, Pieśni nad Pieśniami, Księgi Psalmów, Apokalipsy wg św. Jana;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne. Uczeń:

- bierze udział w dyskusji na temat cierpienia w życiu człowieka;
- wymienia cechy gatunkowe poematu dydaktycznego;

- dokonuje charakterystyki Hioba;
- wyjaśnia, dlaczego Hiob jest symbolem cierpienia niezawinionego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja;
- mapa myśli.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel prosi uczniów o przygotowanie się w domu do dyskusji na temat:
Czym jest cierpienie w życiu człowieka? Czy można go uniknąć? Dlaczego ludzie cierpią?
2. Nauczyciel udostępnia uczniom drukowane fragmenty Księgi Hioba (zawarte w e-materiale). Uczniowie zapoznają się z nimi. Chętnym uczniom można zaproponować przeczytanie całości.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel udostępnia uczniom e-materiał „Charakterystyka postaci Hioba”. Następnie wyświetla na tablicy cele zajęć i wspólne z uczniami ustala kryteria sukcesu.
2. Nauczyciel sprawdza wiedzę uczniów na temat Księgi Hioba i cech gatunkowych poematu dydaktycznego. Uczniowie tworzą mapę myśli, w której umieszczają słowa kluczowe np.: Księga Hioba, dzieło dydaktyczne, księgi mądrościowe, dysputa, dialogi, monologi, elementy starożytnego procesu sądowego.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel prowadzi z uczniami dyskusję na temat podany do przygotowania w domu. Podczas dyskusji nauczyciel naprowadza uczniów na przykład Hioba – symbolu cierpienia niezawinionego.
2. Chętni uczniowie omawiają dzieje Hioba, skupiając uwagę na reakcjach Hioba na nieszczęścia, które go dotyczą. Nauczyciel zadaje pytanie: Jak zachowują się ludzie, kiedy spada na nich nieszczęście i cierpią?
3. Uczniowie przechodzą do części „Samouczek cz. 1”. Zapoznają się z zamieszczoną tam animacją. Następnie w parach wykonują oba zamieszczone w tej sekcji polecenia.

Faza podsumowująca:

1. „Samouczek cz. 2” stanowi podsumowanie lekcji. Uczniowie w kilkusobowych grupach wykonują zamieszczone w tej sekcji polecenia.

2. Nauczyciel zadaje pytanie podsumowujące: Czy Hiob był grzesznikiem? Jak rozumiecie wyrażenie: *niezawinione cierpienie*?

Praca domowa:

1. Wykonaj ćwiczenia zamieszczone w sekcji „Samouczek cz. 2”.

Materiały pomocnicze:

- Wilfrid J. Harrington, *Klucz do Biblii*, tłum. Józef Marzęcki, Warszawa 1984.
- Michał Pater, *Wykład Pisma Świętego Starego Testamentu*, Poznań-Warszawa 1978.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium „Samouczek cz. 1” do przygotowania się do lekcji powtórkowej.